

alder i Frankrig fra Julirevolutionen til det guizotiske Ministeriums Fald i 1848. Overhovedet har nok Livets Trang, det praktiske Gavnlige ved Siden af dyb Agtelse for det lovlige Bestaaende tiltrukket ham mere end de mere ideelle Interesser og abstracte Theorier. I Paris skrev han en Afhandling om Kvindens Retsstilling i Norge, der blev indført i „Revue étrangère de législation 1834“. Paa Hjemveien døde han nogen Tid i Kjøbenhavn. Strax efter sin Hjemkomst, blev han i Mai 1835 udnævnt til Lector i Lovkundighed efter F. Stang, der var bleven Høiesteretsadvocat og siden har været Statsraad. Samme Aar ægtede Schweigaard Fruen Caroline Homann, hvis Fader var Districtslæge i hans Fødeby. Med hende har Schweigaard en Søn, der allerede som Student har vakt de bedste Forhaabninger.

I det følgende Aar blev Schweigaard udnævnt til midlertidig Lærer ved Universitetet i Statistik, men i 1840 til Lector og samme Aar til Professor i denne Videnskab saavel som i Statsøkonomi, men vedblev at være Medlem af det juridiske Facultet, saaledes at han fremdeles skulde foredrage de Dele af Retslæren, som hans nye Hverv levede ham Tid til at behandle.

Som Universitetslærer har Schweigaard uvisnede Fortjenester, som Grundlægger af en selvstændig norsk Retsvidenskab, medens man tidligere nærmest holdt sig til gamle danske Systemer, tillempe paa de nye norske Forhold. Hans Forelæsninger over Rettergangslæren og Strafferetten ere Hovedværker i den norske Retslitteratur og ere fremdeles den juridiske Embedsstands meest anseede Veiledere baade i videnskabelig Henseende og ved den Retsforbindelsens Aand, hvorefter hans Lære er bejælet. Processen kommer i denne Tid ud i Trykken paa Joh. Dahls Forlag; hans Commentar over Criminalloven i 2 Bind udkom Aar 1844 og 1846. I 1841 udgav han en Fremstilling af den da bestaaende Handelsret. Hans Foredrag over Administrativretten ere endnu ikke udgivne. Ogsaa Statistiken og Statsøkonomien have i ham fundet sin første videnskabelige Fremstiller i Norge, men af hans Foredrag i disse Fag er kun udkommet første Halvdeel af hans Norges Statistik (1840). Han har imidlertid bl. A. læst over de forenede Rigers sammensluttede Statistikk, over Frankrigs, Englands og Nordamerikas. 1855 deeltog han som Norges Repræsentant i den statistiske Congress i Paris. I de senere Aar har han stadig foredraget Romeret ved Siden af sine statsvidenskabelige Fag.

Med Schweigaards levende Deeltagelse for det Practiske var det naturligt, at hans Virksomhed ikke kom til at indskrænke sig til den akademiske Undervisning og den „rene Videnskab“. Saaledes var han fra Vaaren 1836 til Udgangen af 1840 Medlem af Redactionen af Dagbladet „Den Constitutionelle“, stiftet af ham i Forening med ovennævnte N. A. Motzfeldt og nuværende Borgermester i Christiania, Fougstad. Dette Blad søgte at hævde de høiere politiske Interesser ligeoverfor Materialismen, Bygdepolitiken og det viberegaaende Demokrati, som dengang havde vundet et ikke ringe Omraade paa den politiske Kampplads. Paa samme Tid forsvarede Bladet med Varme den constitutionelle Friheds Grundsaetninger og stræbte uden Tvivl, saavidt der i Landets smaa Forhold kunde være Spørgsmaal derom, at indtage en lignende Stilling i den norske Presse, som Journal des Debats med saamegen Hæder har hævdet i den franske. Schweigaards i hint Blad indførte Afhandlinger om Bank- og Montvæsenet vakte megen Opmærksomhed og have meget medvirket til at aabne Øinene for en rigtigere Opfatning af de derhen hørende Spørgsmaal.

Den store Anseelse, Schweigaard allerede som ung Lector havde vundet ved sine udmærkede Confer og Indsigter, gjorde, at Statsstyrelsen jevntlig henvendte sig til ham, for at høre hans Raad i Spørgsmaal om Endringer, navnlig i den økonomiske Lovgivning, og vist er det, at Schweigaard ogsaa paa denne Maade har udøvet en meget væsentlig Indflydelse paa Norges Udvikling. Nærmest pleier man at udhæve hans fremtrædende Deeltagelse i Forarbejderne til den nyere Stempelpapirs-, Tolds-, Brandvæns- og Handelslovgivning, med andre Ord i de Retninger, der hore de mangfoldigste og meest vidtgribende offentlige og private Interesser. Og Lovgivningen paa dette Omraade er væsentlig ved ham bleven ført fremad paa den frie Bane, som ikke længer kan forlades, men stædse fører Norge videre frem mod fuld- stændig Mæringsfrihed og den internationale Frihandels System. Men Udviklingen heraf vilde kræve en Fremstilling af Norges statsøkonomiske Historie i dette Tidrum. Ogsaa med Hensyn til den nye Søfartslov, der dog endnu ei er vedtagen af Nationalforsamlingen, og Hifferiloven, har Schweigaards Raad været kendelige. Han var Medlem af den mellemrigske Commission, der udarbejdede Lov om svenske og norske Dommers Retskraft indenfor Foreningens Omraade, hvilken Lov er vedtagen af den svenske Rigsdag, men ikke af det norske Storting. I 1839 var Schweigaard Medlem af den store Commission, der havde det Hverv at gøre Forslag til nye Love for Universitetet og de lærde Skoler. Han skrev ved disse Spørgsmaals Behandling for Indskrænkning i de f. l. lærde Sprogs Overmagt og for Indtrængelse til Real- fagene, hvilke ogsaa siden have vundet større Raaderum i Undervisningen end tidligere. Classicitetens Benner have naturligvis ikke i denne Retning meget tilovers for Schweigaard.

I en Række af Aar har Professorien været Medlem af den faste Commission, der har at afgive Betænkning om Oprettelsen af nye Stiftelser o. desl. I noget nærmere Forhold til Regjeringen, end det ovennævnte, har Schweigaard

ikke villet indtræde. Kong Oscar har saaledes gjentagende og paa det meest indstændige udtalt for ham sit Lufte om hans Indtrædelse i Statsraadet, men han har foretrukket sin nuværende uafhængige Stilling, Noget, som vel ogsaa har været gavnligt for Landet, fordi han ved at opgive sit Embede tillige havde maattet lade sine videnskabelige Værker uforsendte, uden at der endnu gives nogen Retskyndig, der var istand til at udfylde hans Plads som Lærer og Forfatter, ligesom Stortinget da vilde have været luffet for ham.

Schweigaard har i sin Tid været overordentlig Assessor i Høiesteret, men hans mange andre offentlige Hverv have ikke tilladt ham at vedblive denne Stilling. I en Række af Aar har han været Medlem af Christianias Borgerrepræsentantskab.

I 1841 valgtes han første Gang af Hovedstaden til Storthingsmand og har siden stædse været gjenvalgt; saaledes har han nu været Medlem af 6 ordentlige og 1 overordentligt Storting, og har i disse Dage taget Sæde paa det høvede ordentlige Thing. I denne Egenskab har han altid været Odelsthingsmand. Det vil ikke være muligt i nærværende Skizze paa nogen anstuelig Maade særlig at fremstille Schweigaards Thingfærd, da han med Nidhærdighed har deeltaget i den hele Storthingsvirksomhed gennem den sidste halve Mennekesalder. Vi maae her indskrænke os til at bemærke, at han i Almindelighed har været en varm Talsmand for de Grundsaetninger, som som Lærer og Forfatter har hyldet, at han navnlig med aandelig Overlegenhed har kæmpet for Mæringsfriheden især i Handel og Pengeomsætning, for Sænbhed og Velgighed i Bankvæsenet og for en mere tilbidsvarende Ordning af Bankstyrelsen, ligesom han altid har søgt at hævde Retsfærd og Villighed i Lovgivningen. Hans mundtlige Foredrag over derhen hørende Emner have været en Lære for det hele Folk, og Hjøndt Modpartiet ofte har været jeitrigt, har dog Schweigaards Deeltagelse i Forhandlingerne væsentlig indvirket til at aabne Veie for Fremskridt i en modernere Tidssalder. I Spørgsmaalet om Isøernes Udgang til Riget og Statsraadernes til Deeltagelse i Nationalforsamlingens Overværelse var han Fremskridtsmand. Ogsaa kæmpede han for Ophevelse af Odelretten, som en foræret og nu stabelig Værdret. I den egentlige Politikk har dog Schweigaard navnlig i senere Tid været meget konservativ og saaledes stemt imod ikke alene en altsor raff Udvikling af Demokratiet ved den borgerlige Lovgivning, men ogsaa imod Endringer af Grundloven, der frygtedes at kunne medføre Brud med Kongemagten eller vække Uenighed mellem de forenede Folk. Mod Indførelsen af Jury har han sat en afgjort Modstand, og ligesaa arbejdede imod den demokratiske Retspleie, som Oppositionen har krævet indført ved den nye Søfartslovgivning. Hjøndt ved Stilling og Charakter mere uafhængig af Kongemagten end de fleste, har han dog i den senere Tid stadig været betragtet som Styrelsens selvstændige Forvarer i Thinget, en Stilling, der maaktes er bleven stærkere fremtrædende derved, at Regjeringens Medlemmer endnu ere ubelukkede fra Folkeraadet, og Schweigaard rimeligvis har fundet, at den fraværende Styrelse ikke maatte savne Talsmand og det saameget mindre som dens Hovedretning falder saa nær sammen med den, Professoren selv har søgt at gjøre gjældende i det offentlige Liv. Det har været beklaget, at Schweigaard var Medlem af det rigtignok meget anseelige Mindretal, der talte og stemte for den paa forrige Thing forelagte Lov om Mellemrigshandelen, hvis Indhold og Retning vanstelig synes at kunne bringes i fuld Samklang med de af Professoren selv foreskrevne politiske og statsøkonomiske Grundsaetninger; og man har da søgt Aarsagen til denne formeentlige Modsigelse i hans Betragtning af de sandsynlige Følger for Landet og Foreningen af en vedvarende Strid mellem begge Riger paa dette Omraade, der allerede havde havt en Toldkrig til Følge. Men om end Schweigaard paa Thinget ofte har været paa Mindretallets Side i de større Spørgsmaal, saa maa det fra deres Side, der ønske en mere national og en raskere fremfærdende Politik, end den Schweigaard i senere Tid har foreskrevet, indrømmes Gavnigheden af at der i Nationalforsamlingen er et stærkt Modstandselement imod altsor bratte Overgange, at Autoriteten har en saa agtet Talsmand og at der er Nogen, der med Schweigaards personlige Anseelse kan gjøre de unionelle Hensyn gjældende under Overveiselferne. Og det er netop et Vidnesbyrd om Schweigaards Storhed, at han, hvorofte han end har talt og stemt imod det mægtigere Parti, paa Thinget imod de i Nationen til den givne Tid raadende Stemninger, og imod de mest smaalige og uforsønlige af alle Interesser, Stands- og Stedsinteressernes over- eller tilbagegribende Kras, saa har dog Anton Martin Schweigaard ved sine Confer, sine Indsigter og praktiske Fortjenester, men fremfor Alt ved sin Characters uplettede Hæderlighed og sin Uafhængighed ligesaa vel af Kongemagten som af Mængdens Indest vundet det Navn, som Tilhængere og Modstandere lige villig give ham, af Norges første Mand, som har er dette Lands første Retskyndige og Statsøkonom. Den Borgerkrone, Konge og Folk have givet ham, vil være frisk, naar en ny Slægt har glemt Enkeltbøderne i de Kampe, han har udjægtet for hvad han har anset for Sænbhed og Ret, — og en ny Lovgivning har afløst den, der har været Gjenstand for hans videnskabelige Bearbejdelse.

Inden vi slutte denne Skizze, maae vi tilføie, at Schweigaard af Stortinget gjentagende har modtaget det Tillids- hverv som Medlem af Bankadministrationen i Christiania, og at han, saafremt Bankens Flytning fra Trondhjem besluttes, utvivlsomt vil blive tilbudt den meest indflydelsesrige Plads

i dens Styrelse. Schweigaard har taget en meget virksom Deel i Stiftelsen af Christiania Konfforening, i Afholdelse af eringens Bestræbelser og Istandbringelsen af den første norske Jernbane, ligesom han overalt gjerne rækker sin Haand til almengavnlig Foretagenders Fremme. Han har vist megen Interesse for Studenterne, som efterat have ladet male et Portrait af ham, der er hængt til Universitetet og ogsaa tilligemed de ældre akademiske Borgere nylig ved Sammenstid have tilveiebragt den effede og høitagtede Lærers Bryllbillede i Marmor, der udført af Billedhugger Gjøjmoed, skal opstilles i den nye Samfundsbygningens Spiidsal ved Siden af Zubellæreren Professor Hanstems, med hvem Schweigaard gennem mange Aar har levet i nær Venfæb.

G. A.

Indlandet.

— Efter hvad vi have erfaret, har Geheimetsraadet i Fredags ikke bragt nogen Oplosning paa Dagens brændende Spørgsmaal, hvortil vi see os istand til at meddele, at der er beordret justitiel Underforskelse i den berngtede Telegraphdepeschesag.

— I Rigsraadets Møde den 12te October foretoges 1ste Behandling af Udkast til Lov om Forandring i Fællesforfatningens § 53, der bestemmer det Forhold, i hvilket Landsdelene skulle tilføie de nødvendige Bidrag til Udbetaling af Misforholdet mellem Fællestatsens Indtægter og Udgifter. Der vil efter samme paalægges Kongeriget 62 pCt., Slesvig 16,3 pCt. og Holsten 21,4 pCt. — Ved den endelige Vedtagelse af Forfatningsforandringen forebreds Tilstedeværelsen af 3 af Rigsraadets Medlemmer, og af disse skulle 2 stemme for Forandringen, men der er bleven reist Tvivl om, hvorledes disse Tal skulle forstaaes, om man som Udgangspunct skal tage 60 eller 80. Hjøndt Sagen synes klar nok, henvistes Udkastet dog til Finantsudvalget, for at dette maaktes kan finde en Form, under hvilken en Afgjørelse, der af Alle erkjendes for paatrængende, i Virkeligheden kan finde Sted uden directe Afstemning, hvilken ganske sikkert efter Minoritetens Optraeden vil give Anledning til nye Rindninger. — Af andre Sager, hvis Behandling har givet Anledning til vidtløftig Discussion, skulle vi nævne Lovudkast om Statstelegraphens Udvidelse, om midlertidige Lønningsforbedringer til forskjellige Classer af Embedsmænd, om Indvinding af Land paa Slesvigs Vestkyst, om Afhævelse af de augustenborgske Domainer paa Als og under de graasteenke Besiddelser i Aabenraa Amt, om Erhvervelse og Bortsalg af nogle mindre Skovpartier under Domainerne, om Bevilling til Opførelse af Boliger for Søetatens faste Mandfæb osv. I samtlige de anførte Sager ere Udkastet nedsatte. — Aldeles uventet gav et ubetydeligt Lovudkast om Indførselsret til enkelte Personer i Trisdags Anledning til en fornyet politisk Debat om Rigsraadets Competence og Regjeringens Forhold til samme, idet Dherer Ulfstug og David erklærede at ville unblade at stemme, og Tysfærning bebrejdede Ministeriet, at det ikke tog tilbørligt Hensyn til Minoriteterne. At Hansen fra Grumby, der var kommen til Stede, greb Leiligheden til at vise sin Stemning ved at protestere mod Lovligheden af Raadets Beslutninger, følger af sig selv. Conferencespræsidenten godtgjorde med Klarhed og Skarphed, at der snarere var taget for meget end for lidt Hensyn til Minoriteterne, men at Ulfstug var den, at disse absolut vilde herske som Majoritet. Forskjellige Talere dablede med Dette strengt, at Minoriteten benyttede Udveie, som nedsatte Raadet for at blive ude af Stand til at fatte Beslutninger, og A. Sage paaviste ligeoverfor Hansen-Grumby, hvilken Modsigelse det var at modtage Valg og at opbevare Gage, men ikke at ville deeltage i Gjærningen.

— Concessionen til Grosserer Andersens Project angaaende Kallebodsfrands Udbygning vil meget snart kunne ventes. — Det Selskab af Ingeniører, der under Mørens Forsæde af Sir Morton Yeto er beordret til at foretaae Bygningen af den concessionerede jyske Overbane, har samtidig begyndt Nivellementet af den jyske Kængdebane, den syenske og den hellsingeriske Bane. Et Lovforslag angaaende Afbetalingen fra Kjøbenhavns Banegaard rundt om Glaciet til Klampenborg vil allerede blive den snart sammentrædende Rigsdag forelagt.

— Under sit Ophold i Slesvig har Hs. Majestæt Kongen ved Skibsbroen i Helsingborg ladet sig forevise en af tyndt, cancelleret og galvanisk fortinnet Jernblik konstrueret Baad, og han fandt den i det Hele saa hensigtsmæssig, at han strax lod den kjøbe for en Sum af 400 Rdl.; Baadens Vægt er kun c. 1300 Pund, saa at den uladet ikke sikker by- here end nogle saa Tommer, men den kan desuagtet med Letthed optage 16 à 20 Personer. — Fredagen den 14de Dec- tober foretog Hs. Majestæt en Udflugt til Nydam Mose, ledsaget af Adjunct Engelhardt, Inspecteur ved Hertugdømmet Slesvigs oldnordiske Museum, og en paa Stedet foretagen Under- søgelse gav et Udbytte af flere interessante Oldsager. — Ved Afstedaudienten paa Glücksborg om Overdagen havde for- uden mange Andre ogsaa en storartet Deputation fra Angel indfundet sig for at forebringe den bekjendte Sprogpeti- tion, men Hs. Majestæt gav Ordforeren et ligesaa værdigt som høit og tydeligt Svar. — I Mandags Aftes Kl. 6 ankom Hs. Majestæt hertil Staden og blev paa Banegaarden modtaget af de fleste høifraaende civile og militære Embeds- mænd, samt af en talrig forsamlet Folkemasse. — Onsdag Aften gaves Festsforestilling i det kongelige Theater. Hs. Majestæt blev modtaget med Acclamation af Publicum og med Afhyggelsen af følgende Sang af H. C. Andersen: